

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 125/05-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. Š., primátora mesta T., a Mestského zastupiteľstva mesta T., zastúpených advokátom JUDr. P. V., N., vo veci namietaného porušenia ich základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. M-Sždov 26/03, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. Š., primátora mesta T., a Mestského zastupiteľstva mesta T. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2004 doručená sťažnosť Ing. I. Š., primátora mesta T., a Mestského zastupiteľstva mesta T. (ďalej len „sťažovateľa“), ktorou namietali porušenie ich základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky zo 7. októbra 2003 sp. zn. VI/2 Pz 515/02 proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 7 SŽ 107/02 z 13. novembra 2002 vedenom pod sp. zn. M-Sždov 26/03.

V označenom konaní o mimoriadnom dovolaní najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. M-Sždov z 23. marca 2004 (v senáte zloženom z JUDr. T. A. ako predsedníčky a členov senátu JUDr. E. B., JUDr. I. B., JUDr. E. Z. a JUDr. M. R.) doručeným sťažovateľom 13. mája 2004 tak, že zrušil rozsudok najvyššieho súdu z 13. novembra 2002 a konanie zastavil.

Podľa sťažovateľov *«Senát najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý rozhodoval v päťčlennom zložení o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky pod č. k. M-Sždov 26/03 nekonal v súlade s rozvrhom práce a nebol zložený zo zákonných sudcov. (...) Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2004 bol vydaný predsedom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod č. Spr 237/02 v decembri 2003. Vec, v ktorej sme boli účastníkmi konania, sa prejednávala v správnom kolégiu, pretože tomuto kolégiu prináležalo vec prejednať. Z toho dôvodu sa na ňu vzťahovala VIII. Časť - Správne kolégium NS SR (str. 28). Veci Sž-O-Ns určené na prejednanie v päťčlennom senáte boli rozvrhom práce stanovené tak, že bol stanovený stály päťčlenný senát v zložení JUDr. S. K., JUDr. E. B., JUDr. T. A., JUDr. E. Z. a JUDr. J. H. V konaní bol vylúčený sudca JUDr. S. K., pretože bol predsedom senátu, ktorý rozhodoval v našej veci vednej pod sp. zn. 7 SŽ 107/02. Podľa citovaného rozvrhu NS SR na rok 2004 bol stanovený kľúč pre náhradníkov uvedený v kolónke „členovia senátu“ ako náhradníci. Títo náhradníci sa stávajú členmi päťčlenného senátu, ak tento nie je možné zostaviť aj preto, ak je niektorý z tohto senátu vylúčený, ako to bolo v prípade JUDr. S. K. (...) Z uvedeného vyplýva, že predsedníčka senátu zostavila senát bez JUDr. J. H., ktorý je stálym čelnom senátu Sž-O-Ns. JUDr. J. H. nebol členom senátu v prejednáwanej veci... ».*

Na základe toho sťažovateľa zastávajú názor, že najvyšší súd porušil ich „... základné práva a právom chránené záujmy pred súdom, keď odňal v našej veci

zákonného sudcu a v rozpore so zákonom, ako aj rozvrhom práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zostavil senát, ktorý nebol v súlade s rozvrhom práce“.

Vzhľadom na to existuje podľa sťažovateľov dôvod, aby ústavný súd vyslovil, že boli porušené ich „práva v konaní pred súdom podľa čl. 142 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (platného do 31. marca 2005), porušené základné práva a slobody podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

Sťažovatelia taktiež tvrdia, že najvyšší súd pochybil, ak vyslovil názor, že ani jedna zo žalujúcich strán nebola aktívne legitimovaná na podanie žaloby, čím im odňal právo byť účastníkom konania. Táto námietka sťažovateľov sa však nepremietla do návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petitu sťažnosti), ktorým je ústavný súd viazaný [§ 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], a preto ju ústavný súd považoval iba za súčasť argumentácie sťažovateľov.

Ústavný súd požiadal 9. septembra 2004 najvyšší súd, aby s poukazom na ustanovenie § 31 ods. 2 zákona o ústavnom súde zaujal stanovisko k sťažnosti a jej prípadnému prijatiu na ďalšie konanie. Na uvedenú výzvu ústavného súdu najvyšší súd odpovedal podaním z 11. januára 2005, v ktorom okrem iného uviedol: «Členovia päťčlenného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. S. K. a JUDr. J. H. boli vylúčení z konania a rozhodovania vecí, pretože boli členmi senátov (7 Sž 107/02 a 6 Sž 188/95), ktoré v predmetnej veci už konali a rozhodovali. Opatrením predsedu Najvyššieho súdu SR zo 17. októbra 2003 č. Spr 187/02 bola za vylúčeného predsedu senátu JUDr. J. H. podľa čl. IV ods. 1, 3 písm. a), b) Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2003 č. Spr 187/02 určená za predsedníčku senátu JUDr. T. A. Z uvedeného je teda zrejmé, že JUDr. J. H. dôvodne nebol predsedom ani členom senátu M-Sždov 26/03 a námietka sťažovateľov o jeho „vylúčení“ zo senátu nie je opodstatnená.»

Právny zástupca sťažovateľov v stanovisku k vyjadreniu najvyššieho súdu poukázal najmä na to, že sťažovatelia nesúhlasia „... so stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. 01. 2005, ktorým Najvyšší súd SR odôvodňuje správnosť postupu pri zostavovaní senátu pre rozhodovanie o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky v konaní M-Sždov 26/03. Ak dôvodí Najvyšší súd SR, že JUDr. J. H. bol vylúčený z konania a rozhodovania veci, pretože bol členom senátu už v konaní 6 Sž 188/95, považujeme tieto dôvody za neopodstatnené“.

V nadväznosti na uvedené sťažovatelia zdôrazňujú, že „Konanie 6 Sž 188/95 bolo konanie vo veci žalobcu Obec V. proti žalovanému Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky na preskúmanie a zrušenie rozhodnutia žalovaného zo dňa 19. 9. 1995 č. LP-3340/1995, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo dňa 6. júna 1995 č. 300-1740/1995, ktorým bol návrh o určenie príslušnosti územia O. do katastrálneho územia obce V. zamietnutý a určené, že uvedené územie O. prislúcha do obce T. V konaní 6 Sž 188/95, v ktorom bol JUDr. J. H. členom senátu, účastníkom konania nebol nikto z účastníkov konania vo veci 7 Sž 107/02 a toto konanie nesúviselo ani vecne s vecou 7 Sž 107/02 a M-Sždov 26/03. V konaní 7 Sž 107/02 sa napádala zákonnosť aktu vlády Slovenskej republiky a navrhovatelia sa nedomáhali rozhodnutia vo veci príslušnosti územia O. do katastrálneho územia. Z vyššie uvedených dôvodov potom nesúhlasíme so stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, správnosti jeho postupu pri zostavovaní senátu pre konanie a rozhodnutie vo veci M-Sždov 26/03, pretože JUDr. J. H. mal byť členom senátu, pretože neboli dôvody pre jeho vylúčenie z konania a rozhodovania“.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní ich sťažnosti vydal tento nález:

„Základné právo 1) Primátora mesta T. Ing. I. Š., 2) Mestského zastupiteľstva mesta T. podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. marca sp. zn. M-Sždov 26/03.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez účasti sťažovateľa v súlade s § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťuje, či návrh spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie o porušení ich základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. M-Sždov 26/03.

Z vyjadrenia predsedu najvyššieho súdu vyplýva, že opatrenie o zmene zákonného sudcu bolo ním realizované 17. októbra 2003 pod sp. zn. Spr 187/02 a za vylúčeného predsedu senátu JUDr. J. H. podľa čl. IV ods. 1 a 3 písm. a) a b) rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2003 bola za predsedníčku senátu v napadnutom konaní určená JUDr. T. A.

Úkon predsedu najvyššieho súdu, ktorým bola za vylúčeného predsedu senátu JUDr. J. H. určená za predsedníčku senátu JUDr. T. A., považuje ústavný súd za opatrenie v súlade s § 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské súde v znení neskorších predpisov.

Podľa § 2 ods. 2 citovanej vyhlášky rozdelenie práce na súdoch sa určuje na kalendárny rok rozvrhom práce; v rozvrhu práce sa určí aj zastupovanie sudcov. Podľa § 2 ods. 2 a 3 tejto vyhlášky v prípade dlhodobej neprítomnosti sudcu alebo výrazných rozdielov v pracovnom vytážení určí predseda súdu rozsah presunu agendy do iného oddelenia. V prípade náhlej prekážky brániacej sudcovi vykonať jednotlivé úkony v konaní môže predseda súdu nimi poveriť iného sudcu. Opatrenia podľa odsekov 2 a 3 vykonáva predseda súdu v súlade s určeným zastupovaním v rozvrhu práce, pokiaľ zabezpečenie riadneho chodu súdu nevyžaduje iný postup. Rovnako sa postupuje aj v prípade vylúčenia sudcu.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia sa mohli o opatrení predsedu najvyššieho súdu sp. zn. Spr 187/02 zo 17. októbra 2003, teda o úkone, na základe ktorého došlo k zmene zákonného sudcu, dozvedieť hocikedy od jeho prijatia (za predpokladu, že by boli vyvíjali potrebnú starostlivosť o priebeh konania v ich veci vedeného na najvyššom súde), pretože takáto možnosť je priamo predvídaná ich oprávnením ako účastníkov konania kedykoľvek nahliadať do súdneho spisu, ktorého súčasťou sa označené opatrenie od uvedeného dňa stalo [(pozri číslo listu 18 predmetného spisu) m. m. IV. ÚS 128/03].

Najneskôr sa však podľa názoru ústavného súdu sťažovatelia o existencii predmetného opatrenia predsedu najvyššieho súdu mohli dozvedieť 23. marca 2004, keď došlo k verejnému vyhláseniu rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. M-Sždov 26/03. Sťažovatelia boli informovaní o termíne vyhlásenia uvedeného rozsudku upovedomením, ktoré bolo doručené ich právnenému zástupcovi 5. marca 2004, avšak napriek tomu sa na vyhlásení rozsudku nezúčastnili.

Pokiaľ ide o splnenie zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy na ďalšie konanie, stabilná judikatúra ústavného súdu považuje za jednu z nich jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Lehotu na podanie sťažnosti nemožno v okolnostiach prípadu podľa názoru ústavného súdu počítať od právoplatného skončenia veci, pretože takýto prístup vylučuje spôsob počítania lehoty na podanie sťažnosti uvedený v citovanom ustanovení zákona o ústavnom súde, v ktorom sa uvádza, že lehota na podanie sťažnosti pri opatrení sa počíta odo dňa, keď sa o ňom sťažovateľ dozvedel alebo mohol dozvedieť. Pojmovovo takýmto dňom nemôže byť deň právoplatnosti konečného rozhodnutia, ktorým sa konanie pred všeobecným súdom skončilo, ale len postup alebo opatrenie všeobecného súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu označeného základného práva.

Ústavný súd pripomína, že v prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nedovoľuje zákon o ústavnom súde žiadne výnimky a neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 50/03, I. ÚS 110/03).

Pretože sťažovatelia napadli porušenie ich základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť označeným opatrením predsedu najvyššieho súdu, o ktorom sa mohli dozvedieť najneskôr 23. marca 2004, a sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 6. júla 2004 (doručená ústavnému súdu 8. júla 2004), ústavný súd nepovažoval lehotu ustanovenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému opatreniu predsedu najvyššieho súdu za zachovanú.

Poukazujúc na závery o oneskorenosti podania sťažnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že ju z toho dôvodu po predbežnom prerokovaní odmietol bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou v nej uvedených námietok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2005